

Torsdagen, 17 februari 2022

P9_TA(2022)0050

Dödsstraffet i Iran

Europaparlamentets resolution av den 17 februari 2022 om dödsstraffet i Iran (2022/2541(RSP))

(2022/C 342/21)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Iran,
- med beaktande av EU:s riktlinjer om dödsstraffet,
- med beaktande av EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare,
- med beaktande av EU:s globala system för sanktioner avseende mänskliga rättigheter (EU:s Magnitskijlag),
- med beaktande av uttalandet av den 30 januari 2022 från Europeiska utrikestjänstens talesperson om domen mot Narges Mohammad,
- med beaktande av FN:s samtliga principer om skydd av alla personer som på något sätt är frihetsberövade eller fängslade, antagna 1988,
- med beaktande av uttalandena från kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter av den 18 mars 2021 med en begäran om att dr Ahmadreza Djalali omedelbart ska frigges och av den 25 november 2020 med en uppmaning till Iran att inte avrätta honom,
- med beaktande av det yttrande om Ahmadreza Djalali (Islamiska republiken Iran) som arbetsgruppen för frågor om godtyckliga frihetsberövanden vid FN:s råd för mänskliga rättigheter antog vid sitt möte den 20–24 november 2017,
- med beaktande av den internationella konventionen från 1966 om medborgerliga och politiska rättigheter,
- med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna från 1948,
- med beaktande av FN:s konvention om barnets rättigheter från 1989,
- med beaktande av artiklarna 144.5 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

- A. Avskaffande av dödsstraffet i hela världen är ett av huvudmålen för EU:s människorättspolitik.
- B. Enligt FN avrättades minst 275 personer i Iran mellan den 1 januari och den 1 december 2021, varav minst två barnbrottslingar och tio kvinnor. Iran har världens högsta antal avrättningar per capita. De iranska myndigheterna har utfärdat dödsdomar för protestrelaterade anklagelser och verkställt avrättningar av dem som åtalats i samband med omfattande protester, men har inte genomfört någon transparent utredning av de allvarliga anklagelserna om användning av överdrivet och dödligt våld av säkerhetstjänstemän mot demonstranter. Fångar i Iran utsätts ofta för tortyr, vilket leder till oro för att fångar döms till döden på grundval av falska erkännanden för brott som de inte begått.
- C. Iran avkunnar och verkställer dödsdomar mot minderåriga i strid med sina skyldigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. Mellan 2009 och september 2020 rapporterades minst 67 avrättningar av ungdomsbrottslingar. I januari 2022 väntade 85 ungdomsbrottslingar på att avrättas i Iran.
- D. Dödsstraffet tillämpas oproportionerligt på etniska och religiösa minoriteter, särskilt balucher, kurder, arabar och bahaier. Strafflagen kriminaliserar homosexualitet och dödsstraffet används mot hbtqi-personer. Kvinnor döms till döden på grund av att flera lagar som direkt berör dem är diskriminerande.

Torsdagen, 17 februari 2022

- E. Enligt Reportrar utan gränser har Iran, efter avrättningen av Rouhollah Zam den 12 december 2020, avrättat fler journalister än något annat land. Iran är fortfarande ett av de länder i världen som går hårdast fram mot journalister, och trakasserier av journalister och medier bara fortsätter.
- F. Den svensk-iranska medborgaren dr Ahmadreza Djalali, akademiker vid Vrije Universiteit Bryssel och universitetet i östra Piemonte, dömdes i oktober 2017 till döden på falska anklagelser om spioneri i oktober 2017 efter en groteskt orättvis rättegång baserad på en bekännelse som framtvingats med tortyr. Han hålls i perioder i isoleringscell i Evin-fängelset.
- G. Det har kommit rapporter om åtskilliga fall av omänskliga och förnedrande fängelseförhållanden, särskilt i Evin-fängelset, och bristande tillgång till läkarvård för frihetsberövade, vilket strider mot FN:s enhetliga minimiregler för behandling av fångar.
- H. Också andra EU-medborgare hålls godtyckligt frihetsberövade i Iran. Iran erkänner inte dubbelt medborgarskap och inskränker därmed utländska ambassaders möjlighet att träffa sina medborgare med dubbelt medborgarskap som sitter frihetsberövade i landet.
- I. Boxningsmästaren Mohammad Javad dömdes till döden i januari 2022 efter att ha anklagats för att ha "spridit korruption i världen". Brottaren Navid Afkari som uppgav att han hade torterats för att göra en falsk bekännelse, avrättades i september 2020. Deras domar är direkt kopplade till deras fredliga utövande av sin rätt till yttrande- och mötesfrihet.
- J. De fällande domarna mot Mohammad Javad och Navid Afkari ingår i ett intensifierat tillslag mot idrottare i Iran.
- K. Narges Mohammadi, som fått Per Anger-priset och gått i spetsen för kampanjen mot dödsstraffet i Iran, dömdes nyligen till ytterligare åtta års fängelse och 70 piskrapp.
- L. Den kända människorättsadvokaten Nasrin Sotoudeh, som bland annat kämpat för ett gradvis avskaffande av dödsstraffet och bedrivit ett omfattande arbete med unga fångar som dömts till döden för brott som de begått innan de fyllt 18 år, dömdes i mars 2019 till 33 års och sex månaders fängelse. Nasrin Sotoudeh tilldelades 2012 års Sacharovpris för tankefrihet av Europaparlamentet som ett erkännande av hennes onastående arbete för att försvara de mänskliga rättigheterna.
- M. De omfattande påtvingade försvinnanden och summariska avrättningar av politiska dissidenter som ägde rum 1988 har hittills inte varit föremål för någon utredning och ingen har ställts till svars för dem.
- N. EU har antagit restriktiva åtgärder mot Iran sedan 2011 med anledning av kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Åtgärderna har bestått bland annat i frysning av tillgångar och viseringsförbud för personer och enheter som gjort sig skyldiga till grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna, och ett förbud mot export till Iran av utrustning som kan användas för internt förtryck eller för övervakning av telekommunikationer. Dessa åtgärder uppdateras regelbundet och har förlängts till och med den 13 april 2022.
- O. Sedan Ebrahim Raisi tillträdde presidentämbetet i augusti 2021 har antalet avrättningar, inklusive av kvinnor, ökat avsevärt.
- P. Enligt rapporter mördas varje år 400–500 kvinnor brutalt i Iran genom så kallade hedersmord. Enligt den iranska strafflagen är "hedersmord" under vissa omständigheter tillåtna utan påföljd. Kvinnor och män får ofta ingen möjlighet till rättslig prövning av brott som begåtts mot dem i namn av "hedern". Den 5 februari 2022 blev Mona Heydari halshuggen av sin man, som sedan vandrade runt på gatorna i staden Ahvaz i sydväst med hennes avhuggna huvud. I maj 2020 fick trettonåriga Romina Ashrafi huvudet avskuret med en skära av sin egen far medan hon sov.

Torsdagen, 17 februari 2022

Q. Förenta staternas utrikesministerium angav att Iran under de senaste åren kvarstått som världens största statliga sponsor av terrorism och ger politiskt, finansiellt, operativt och logistiskt stöd till en rad grupper som är upptagna i både EU:s terrorförteckning och Förenta staternas förteckning över utländska terroristorganisationer.

1. Europaparlamentet uppmanar att det skarpt motsätter sig dödsstraffet under alla omständigheter. Parlamentet uppmanar Irans regering att införa ett omedelbart moratorium för användningen av dödsstraffet som ett steg mot att avskaffa och omvandla alla dödsdomar.

2. Europaparlamentet uppmanar myndigheterna i Islamiska republiken Iran att snarast ändra artikel 91 i Irans islamiska strafflag för att uttryckligen förbjuda användningen av dödsstraff för brott som begåtts av personer som inte fyllt 18 år, under alla omständigheter och utan att domarna själva får besluta om dödsstraff eller livstids fängelse utan möjlighet till frigivning.

3. Europaparlamentet uttrycker sitt djupaste deltagande med familjer, vänner och kollegor till alla oskyldiga offer.

4. Europaparlamentet understryker att det måste säkerställas en säker och gynnsam miljö där det är möjligt att försvara och främja mänskliga rättigheter utan rädsla för repressalier, bestraffning eller hot. Parlamentet stöder starkt det iranska folkets åstundan att få leva i ett fritt, stabilt, inkluderande och demokratiskt land som respekterar sina nationella och internationella åtaganden om mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

5. Europaparlamentet uppmanar med kraft Irans myndigheter att omedelbart lägga ned alla åtal mot dr Ahmadreza Djalali och att frige honom och ge honom kompensation, samt att upphöra med att hota hans familj i Iran och Sverige.

6. Europaparlamentet uppmanar än en gång vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och EU:s medlemsstater att göra sitt yttersta för att förhindra att dr Ahmadreza Djalali avrättas.

7. Europaparlamentet uppmanar med kraft Irans myndigheter att utan vidare omsvep samarbeta med medlemsstaternas ambassader i Teheran för att upprätta en utförlig förteckning över personer som är medborgare i både EU och Iran och för närvarande hålls frihetsberövade i iranska fängelser.

8. Europaparlamentet uppmanar alla medlemsstater till gemensamma offentliga uttalanden och till diplomatiska initiativ för att övervaka orättvisa rättegångar och besöka fängelser där människorättsförfarare och andra samvetsfångar hålls fängslade, inbegripet EU-medborgare i Iran, i enlighet med EU:s riktlinjer om människorättsförfarare. Parlamentet begär att alla åtal mot alla godtyckligt frihetsberövade EU-medborgare omedelbart ska läggas ned.

9. Europaparlamentet uppmanar Irans myndigheter att frige alla politiska fångar, däribland människorättsförfarare, särskilt den framstående människorättsförfararen Narges Mohammadi, den politiska journalisten Mehdi Mahmoudian, som nyligen dömdes till ytterligare sju månaders fängelse i samband med sitt arbete mot dödsstraffet, och Sacharovpristagaren Nasrin Sotoudeh.

10. Europaparlamentet beklagar djupt den systematiska tortyren i iranska fängelser och manar till ett omedelbart stopp för alla former av tortyr och misshandel av fångar. Parlamentet fördömer praxisen att neka fångar möjlighet till telefonsamtal och anhörigbesök. Parlamentet uttrycker allvarlig oro över att de frihetsberövade personerna inte kan få tillgång till juridiskt ombud under förhör.

11. Europaparlamentet fördömer skarpt den stadiga försämringen av människorättsläget i Iran, inbegripet för personer som tillhör etniska eller religiösa minoriteter, till följd av den politiska, ekonomiska, sociala och kulturella diskriminering som finns inbyggd i systemet. Parlamentet beklagar djupt att tillämpningen av dödsstraffet mot demonstranter, oliktankande, människorättsförfarare och medlemmar av minoritetsgrupper har trappats upp på ett alarmerande sätt.

12. Europaparlamentet uppmanar Irans myndigheter att ta itu med alla former av diskriminering mot personer som tillhör etniska och religiösa minoriteter, däribland balucher, kurder, araber, bahaier och hbtqi-personer, och att omedelbart och villkorslöst frige alla som fängslats för att ha utövat sin rätt till religions- eller trosfrihet eller sexuell läggning.

13. Europaparlamentet fördömer på det skarpaste tillämpningen av dödsstraffet för samkönade relationer, som fortfarande är olagliga i Iran.

Torsdagen, 17 februari 2022

14. Europaparlamentet uppmanar Irans myndigheter att omedelbart upphäva lagen om skydd av den unga befolkningen och familjen och att säkerställa tillgång till offentliga tjänster inom området sexuell och reproduktiv hälsa, bland annat säkra, lagliga och kostnadsfria aborttjänster av hög kvalitet under alla omständigheter. Parlamentet erinrar om att det är en form av könsrelaterat våld om kvinnor förvägras abort och att detta kan vara tortyr eller grym, omänsklig och förnedrande behandling. Parlamentet fördömer skarpt Irans myndigheter om dödsstraff för abort och uppmanar Irans myndigheter framför allt att utan dröjsmål avskaffa denna bestämmelse. Parlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att samarbeta med FN med att noga övervaka den nya "lagen om skydd av den unga befolkningen och familjen" samt dess konsekvenser för mödradödligheten och all utveckling i fråga om tillämpning av dödsstraffet för abort.
15. Europaparlamentet betonar att Irans medborgare, genom medborgarledda initiativ, hela tiden påyrkar ett avskaffande av dödsstraffet och ett slut på dess användning mot människorättsförsvarare och en oproportionerlig användning av det mot minoriteter. Parlamentet stöder det iranska civila samhället och dess fredliga insatser för att främja de mänskliga rättigheterna.
16. Europaparlamentet uppmanar Iran att tillåta besök av och samarbeta fullt ut med alla särskilda förfaranden inom FN:s råd för mänskliga rättigheter, inbegripet FN:s särskilda rapportör om människorättsituationen i Islamiska republiken Iran.
17. Europaparlamentet uppmanar med kraft EU att ta upp kränkningar av de mänskliga rättigheterna i sina bilaterala förbindelser med Iran. Parlamentet uppmanar vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik att se till att Europeiska utrikestjänsten fortsätter att ta upp människorättsfrågor inom ramen för högnivådialogen mellan EU och Iran. Parlamentet bekräftar på nytt att respekt för de mänskliga rättigheterna är en central del i utvecklingen av förbindelserna mellan EU och Iran,
18. Europaparlamentet välkomnar rådets antagande av EU:s globala system för sanktioner avseende mänskliga rättigheter (EU:s Magnitskijlag) som ett viktigt instrument för EU att bestraffa personer som kränker de mänskliga rättigheterna. Parlamentet efterlyser riktade åtgärder, antingen med hjälp av EU:s nuvarande sanktionsordning mot Iran för kränkningar av de mänskliga rättigheterna eller av EU:s globala system för sanktioner avseende mänskliga rättigheter (EU:s Magnitskijlag), mot iranska tjänstemän som har begått allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna, däribland avrättningar och godtyckliga frihetsberövanden av personer med dubbla medborgarskap och utländska medborgare i Iran, inbegripet domare som har dömt journalister, människorättsförsvarare, politiska oliktankande och aktivister till döden.
19. Europaparlamentet anser att ytterligare riktade sanktioner kommer att behövas om Irans myndigheter inte friger dr Ahmadreza Djalali, såsom EU och dess medlemsstater begär.
20. Europaparlamentet understryker den iranska regimens destabiliserande roll i hela regionen och fördömer att den iranska regimen är ansvarig för att många civilpersoner dödas i Syrien, Jemen och Irak.
21. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, FN:s generalsekreterare, Islamiska republiken Irans högste ledare och president samt ledamöterna av Irans parlament majlis.
-